

det til at leve ved, som hele Folkelivet i Fremtiden skal leve ved; og det er Frihed. Dernæst indrømmer jeg ogsaa, at de have Ret, som sige, at det unge Menneſte kan have godt af, at der er en Tid, hvor han vænnes til ſand Pligtfølelſe, om ikke juſt ſaa meget til at lyde, thi man ſkal have lært at lyde, førend man kommer i Expen. Den Opdragelſe, ſom ikke har lært Barnet at lyde, førend det kommer ind i det 20de Aar, erklærer jeg for meget forfeilet. Det er en Mand, der indkaldes, han ſkal behandles ſom en Mand, og da han hører til det frie Folk og ikke ſtaaer mere end 6 Aar fra den Tid, da han kan indtræde i Folkets ſtørſte Rettighed, ſaa ſkal han der, hvor han er, behandles ſom en fri danſk Mand. Det er blevet udtalt, at der viſer ſig Tegn til Opløsning i Samfundet. Jeg tillader mig at mene, at det, der i en langt høiere Grad kunde være Spørgsmaal om, er en Sammenbogen af Kræfter i Samfundet, ſom tidligere have været adſkilte. Naar vi med ærlig Villie fra enhver Side byggede paa et nyt Grundlag, ſaa vilde jeg ønske, at de Mænd, der vilde være Høiere og Ledere for en Folketæer, ſom vi Danſke ville danne den, nemlig paa det Grundlag, at vi ingen Fæſtninger havde, i høiere Grad end hidtil vilde ſøge at voxe ſammen med de unge Mænd, de komme ſammen med. Der er, mine Herrer, det nyttigſte ikke at negte det, i det, vi have arvet fra Fortiden, en alſkor ſtor Kløft mellem Nogle, der ikke vilde omgaaſ med de Andre. Denne Kløft maa jevnes, vort Folks Grundlag har ført til, at den ſkal jevnes, men ſaa ſiger jeg ogsaa, at de, ſaſnart de betræde denne Vej, og netop derved at de vælke Haanden dertil, vilde til Gjengæld have en Tilfredsſtillelſe og en Glæde, ſom de aldrig før have havt. Naar man nu gaar ind paa Spørgsmaalet og erkjender, at det er ganſke nødvendigt, idemindſte fra mit Standpunkt aldeles nødvendigt, at der paa det nuværende Grundlag bliver indført meget alvorlige Indſtrænkninger, ſaa kommer man til det Punkt, at man ſpørger: Hvor ſhulle diſe Indſtrænkninger finde Sted. Der er nævnt adſkillige, og jeg ſkal her exempelviſ nævne Remontekommiſſionerne. Skulde der dog ikke kunne findes en anden Maade at ſtaffe Hæren Feſte paa end ved Hjælp af diſe Remontekommiſſioner, ſom virkelig, — jeg kan gjerne ſige — hvorſomhelſt de viſe ſig, ſynes for den øvrige Del af Folket at fremſtille ſig ſom et Maſſineri, ſom det anſer for høiſt overflødig og alſkor koſtbart i Forhold til de Feſte, de indkjøbe. Dette var nu en Begyndelſe; men dernæſt vil jeg tillade mig at nævne Leirøvelſerne. Det erede Medlem her bag ved, (N. Jenſen, Standerborg Amts 2den Valgkreds), der forøvrigt glædede mig ved i ſit Foredrag at give en Prøve paa en Indgaaen fra hans Standpunkt paa Spørgsmaal, ſom ſelv de Sagkyndige dog viſt ſhulle have ondt ved at indvænde noget meget ſtort inod, omtalte diſe Leirøvelſer. Jeg gaar ud fra det Grundlag, der

er givet, og jeg vil da tillade mig at ſige, at meget hellere end at holde en Leir et Sted i Landet maatte det foretrækkes, at det Mandſkab, der blev indøvet i Hærens Løb, blev kjendt med den Landsdels Forhold, hvor det lever. Jeg kan ikke med min bedſte Villie ſe, at de Folk, der have været ovre i Sylland i nogle ſaa Miles Omkreds af Viborg, have lært det Allermindſte at kjende til hele Syllands Forhold, og en Fjende vil viſtnok ikke ſige: Ja, vi ſhulle nok for Øvers Fornøjelſe komme op og operere i Nærheden af Viborg, thi der kjende I jo Forholdene; det kan man virkelig ikke forlange af Jenden. Man maa ſom en Fornøjelſe til det, der muligviſ kan komme, forde, at der er et fuldstændigt Kjendſkab til alle Forhold paa ethvert Sted, hvor diſe Folk kunne komme til at virke. Jeg vilde derfor, fremfor en koſtbar Leirøvelſe, ſom har viſt ſig at være utilſtrækkelig eller ilde anvendt i den ſørſte Salvel af den Tid, der er anvendt derpaa, foretrække, at man, naar Sæden var indhøſtet, vilde hvert Aar ſaavel i Sylland ſom i Fyen og Sjælland, ganſke overensſtemmende med det Grundlag, der tilſigtes, foretage virkelige Marschøvelſer med det Mandſkab, der var tilſtede, ſaaledes at man hver Gang lærte det mere og mere at kjende de ſteblige Forhold. Vil man gjøre dette, ſaa opnaar man et ſtort Fortrin, nemlig det, at Mandſkabet virkelig opnaar at lære at kjende det Lands Forhold, ſom det engang kan blive kaldet til at forſvare. Hvor Mange er der nu, der kjende Landets Forhold? Hvor have vi i Hærløven ſet, at der fra Officerernes Side (En Stemme: Jo, Staben!)... Ja, det kan virkelig ikke gjøre Sagen klar, det er ikke tilſtrækkeligt, at Staben alene kjender Forholdene, ſaaledes at den kan ſige: Vi kjende den, og naar vi gjøre det, ſaa er det godt; de Andre behøve ikke at være kjendte dermed. Jeg mener, at enhver Aa og enhver Skov maa være kjendt, det Hele maa være kjendt, og alt dette er Noget, vi kunne lære at kjende her hjemme; det er virkelig et Fremſkridt, vi kunne gjøre, ſelv uden Fæſtninger. Den Gang den ſidſte Hærløv blev vedtagen, ſete det ved Hjælp af det erede Medlem for Kjøbenhavnns 4de Valgkreds (Fenger), ſom gav den nogle velvillige Ord med paa Veien. Der er nu læſt ſaa meget op, at jeg ikke ved, om ikke ogsaa jeg med Formandens Samtykke maa læſe et Par Ord op dærom; thi det forekommer mig, at diſe Ord være meget værd at lægge Mærke til, men at der ikke i de 5 Aar, der ere gaaede, er virket i Overensſtemmelſe med dem. Det vilde være mig kjært at høre, om det erede Medlem vilde give ſit Vidnesbyrd tilkjende om, hvorvidt han finder, at hvad han den Gang ſagde ſom Udſvær for Hærløven, er bragt til Udſørelſe. Han ſagde, at om en god dygtig Hæer kan ſkabes, er „afhængigt baade af den Aand, hvori Planen udføres, og af den Indſigt, hvormed den udføres. Sige ſaa viſt, ſom det nu derfor er af allerſtørſte Bigtighed og Be-